

КЛАСИЧНИЙ ПРИВАТНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

REZEKNES TEHNOLÓGIJU AKADEMIA

РЕЗЕКНЕНСЬКА ТЕХНОЛОГІЧНА АКАДЕМІЯ (ЛАТВІЯ)

**МАТЕРІАЛИ ДОПОВІДЕЙ
МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ**

**«СУЧАСНА ЕКОНОМІКА:
СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ
ПОДАЛЬШОГО СПІВРОБІТНИЦТВА
З КРАЇНАМИ ЄС»**

3 лютого 2017 року

**Запоріжжя
2017**

УДК 339.9(477)(063)
ББК 65.58я43
С 91

Голова організаційного комітету:

Льшешко В.А. – доктор економічних наук, професор, професор кафедри фінансів Класичного приватного університету.

Члени організаційного комітету:

Покатаєва О.В. – доктор економічних наук, професор, перший проректор Класичного приватного університету;

Семенов А.Г. – доктор економічних наук, професор, директор Інституту економіки Класичного приватного університету;

Томарева В.В. – кандидат економічних наук, доцент, завідувач кафедри маркетингу та міжнародної економіки Класичного приватного університету;

Кривонос Л.В. – заступник начальника Державної фінансової інспекції в Запорізькій області;

Гальцова О.Л. – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економічної теорії, національної та прикладної економіки Класичного приватного університету;

Іванов М.М. – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри менеджменту організацій та зовнішньоекономічної діяльності Класичного приватного університету;

Коваленко О.В. – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки підприємства Запорізької державної інженерної академії;

Метеленко П.Г. – доктор економічних наук, професор, фінансовий директор ВАТ “Запорізький завод високовольтної апаратури”;

Пивоваров М.Г. – доктор економічних наук, професор, професор кафедри маркетингу та міжнародної економіки Класичного приватного університету;

Порохня В.М. – доктор економічних наук, професор, професор кафедри економічної теорії, національної та прикладної економіки Класичного приватного університету;

Салига К.С. – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри фінансів та моделювання економічних систем Класичного приватного університету;

Шаношников К.С. – доктор економічних наук, професор, директор Причорноморського науково-дослідного інституту економіки та інновацій;

Kvalds Viskers – MA, лектор Резекненської технологічної академії (Латвія).

Сучасна економіка: стан та перспективи подальшого співробітництва С 91 з країнами ЄС : матеріали доповідей Міжнародної науково-практичної конференції (м. Запоріжжя, 3 лютого 2017 р.). – Запоріжжя : Класичний приватний університет, 2017. – 120 с.

ISBN 978-966-916-216-8

У збірнику викладено матеріали доповідей учасників Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасна економіка: стан та перспективи подальшого співробітництва з країнами ЄС» (3 лютого 2017 року, м. Запоріжжя), у яких розглядаються проблеми економічної теорії та історії економічної думки, світового господарства і міжнародних економічних відносин, економіки та управління національним господарством, економіки та управління підприємством та інші питання.

УДК 339.9(477)(063)
ББК 65.58я43

ЗМІСТ

НАПРЯМ 1. СВІТОВЕ ГОСПОДАРСТВО І МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ

Варшавська Н. Г. МЕТОДИ ОЦІНКИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ	6
Дорош А. В., Либа В.О., Комар Б.І. МЕТОДУ АДАПТАЦІЙНО-СИТУАЦІЙНОГО УПРАВЛІННЯ МІЖНАРОДНИМ БІЗНЕСОМ	10
Полюкова Ю. В., Крупій Ю. М. ВИКОРИСТАННЯ ІНСТРУМЕНТІВ ТАРИФНОГО ТА НЕТАРИФНОГО РЕГУЛЮВАННЯ У СВІТОВІЙ ПРАКТИЦІ	13
Ласвська Н. С., Скрипник Н. С. ШЛЯХИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ СПІВРОБІТНИЦТВА З МІЖНАРОДНИМИ ОРГАНІЗАЦІЯМИ	16

НАПРЯМ 2. ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

Бугаско Н. М. РЕГУЛЮВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ ДОПОМОГИ В ПРОЦЕСІ РЕАЛІЗАЦІЇ КОНКУРЕНТНОЇ ПОЛІТИКИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ	20
Васюник Т. І. ПРИБУТОК ЯК ДЖЕРЕЛО ВІДТВОРЕННЯ ОСНОВНОГО КАПІТАЛУ	24
Галинська Ю. В. ФАКТОРИ УСПІХУ КОЛАБОРАЦІЙНИХ АЛЬЯНСІВ ПРИ УЗГОДЖЕНІ ІНТЕРЕСІВ СУБ'ЄКТІВ ХОЗЯЙНУВАННЯ	26
Должикова-Полищук Л. В., Должикова В. В. АНАЛІЗ І ДИНАМІКА РАЗВИТТЯ МЕДИЦИНСКОГО ТУРИЗМА В ЄВРОПІ І УКРАЇНІ	28
Навленко М. М. ЗАХОДИ РЕГУЛЮВАННЯ АГРАРНОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ В ТОРГІВЛІ З ЄВРОПЕЙСЬКИМ СОЮЗОМ	32
Романова Т. В. ЕТАПИ РОЗВИТКУ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В ЕКОНОМІЦІ	35
Шванц А. І. СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ У СПІВРОБІТНИЦТВІ З КРАЇНАМИ ЄС	38
Шмельова Ю. Б., Ільїна М. В. ПОЛІТИКА РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ ТА ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ	41

НАПРЯМ 3. ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВАМИ

Лукашова Л. В. ОСОБЛИВОСТІ ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИКИ СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА.....	45
Луцк І. Б. МІСЦЕ ФАКТОРІВ У ВИБОРІ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ.....	49
Салун М. М., Паляничка Є. М. ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД ОЦІНКИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	51
Рубльов В. В. СУЧАСНИЙ СТАН РОЗВИТКУ КОНЦЕПЦІЙ УПРАВЛІННЯ КОМУНАЛЬНИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ.....	55
Сусіденко В. Т., Сусіденко О. В. ЕЛЕМЕНТИ СТРУКТУРИ СИСТЕМИ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ТОРГОВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА.....	56

НАПРЯМ 4. РОЗВИТОК ПРОДУКТИВНИХ СИЛ І РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

Пирогов Д. А. ЕКОНОМІЧНИЙ КЛАСТЕР ЯК ОСНОВА ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНУ.....	61
Приходченко Т. А. ЄВРОІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНИ ЯК ЧИННИК СТАЛОГО РОЗВИТКУ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД.....	64

НАПРЯМ 5. ДЕМОГРАФІЯ, ЕКОНОМІКА ПРАЦІ, СОЦІАЛЬНА ЕКОНОМІКА І ПОЛІТИКА

Козловий Б.-П. О. СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ СОЦІАЛЬНО-ДЕМОГРАФІЧНОЇ КАТЕГОРІЇ «МОЛОДЬ».....	69
Мітюхіна К. Г. ЧИННИКИ ТРУДОВОЇ МІГРАЦІЇ, ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ.....	72
Табанова А. І. ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМ ГЕНДЕРНОГО ДИСБАЛАНСУ: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСІД.....	75
Шнаревич С. О. СУТНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ ВПЛИВУ СЕЗОННОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА НА ФОРМУВАННЯ АГРАРНОГО РИНКУ ПРАЦІ.....	79

НАПРЯМ 6. ГРОШІ, ФІНАНСИ І КРЕДИТ

Гапусик Ю. Б. ПЕРЕДУМОВИ ВИНИКНЕННЯ ТА МЕХАНІЗМ АНТИІНФЛЯЦІЙНОГО РЕГУЛЮВАННЯ.....	82
Стеценко Б. С. ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИЙ КОНТЕКСТ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ УКРАЇНИ.....	86
Татар М. С. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЇ КОШТІВ БЮДЖЕТНИХ УСТАНОВ ПРИ ЗДІЙСНЕННІ ПУБЛІЧНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ.....	88
Терзі А. Д. ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРИБУТКОВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКІВ В СУЧАСНИХ УМОВАХ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВОГО РИНКУ.....	92
Чуницька І. І. НАСЛІДКИ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ НА ФІНАНСОВОМУ РИНКУ.....	97
Щербак А. Ю., Присвігла О. В. ФОНДОВИЙ РИНОК УКРАЇНИ, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ.....	100
Ярош Ю. О. ФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ СУТНОСТІ ТЕРМІНУ «ІНВЕСТИЦІЯ» ТА ЇЇ КЛАСИФІКАЦІЯ.....	102

НАПРЯМ 7. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК, АНАЛІЗ ТА АУДИТ

Кучерова Н. Т. РИЗІКІ АУДИТОРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА НАПРЯМИ ЇХ МІНІМІЗАЦІЇ.....	105
Черчук О. В., Ластівка В. М. УДОСКОНАЛЕННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В ДЕРЖАВНОМУ СЕКТОРІ УКРАЇНИ.....	109

НАПРЯМ 8. МАТЕМАТИЧНІ МЕТОДИ, МОДЕЛІ ТА ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ЕКОНОМІЦІ

Кунинська М. В. ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДІВ ЕКОНОМІКО-МАТЕМАТИЧНОГО МОДЕЛЮВАННЯ ДЛЯ СТВОРЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ БІОЛОГІЧНИМИ АКТИВАМИ ПІДПРИЄМСТВ І ПТАХІВНИЦТВА.....	113
---	-----

Салун Марина Миколаївна,

*доктор економічних наук, професор кафедри підприємницької діяльності
Харківського національного економічного
університету імені Семена Кузнеця;*

Паляничка Євген Миколайович,

аспірант

*Харківського національного економічного
університету імені Семена Кузнеця*

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД ОЦІНКИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Складним завданням при вивченні конкурентоспроможності підприємства є її емпіричне вимірювання. Сучасна концепція конкурентоспроможності підприємства ґрунтується на багатьох визначеннях, сформованих в рамках класичної теорії конкурентоспроможності Адама Сміта, Давіда Рікардо, Елі Хекшера, Бертіля Оліна; неокласичної, австрійської та інституційної концепцій і теорій конкурентоспроможності Джона М. Кларка, Людвіга фон Мізеса, Джозефа А. Шумпетера, Фрідріха Ліста, Макса Вебера, Джеймса Б'юкенена; сучасної концепції і теорії конкурентоспроможності Пола Р. Кругмана, Майкла Портера. Кожен з дослідників запропонував власний підхід до оцінки конкурентоспроможності підприємства. Огляд літератури показує, що науковці, при дослідженні конкурентоспроможності підприємства використовують одновимірні, двовимірні та багатовимірні моделі оцінки, які у свою чергу також розділяються на дві категорії: статичні (оцінка рівня конкурентоспроможності в будь-який момент часу), і динамічні (оцінки змін в можливості конкурувати з плином часу).

Всі існуючі в практиці економіки і управління методи оцінки конкурентоспроможності оцінки підприємств можна класифікувати за двома критеріями: за ступенем об'єктивності результатів оцінки та за підходом до оцінки – якісна чи кількісна. Усі методи можна об'єднати за чотирма групами. До якісних методів оцінки конкурентоспроможності можна віднести об'єктивні моделі оцінки конкурентних сил і ціннісні ланцюжки (п'ятифакторна модель,

«ромб», ланцюжок цінностей М. Портера), моделі стратегічного аналізу (STEP-аналіз, SWOT-аналіз), а також суб'єктивні матричні методи (матриці BCG, McKinsey, ADL) [4].

Суб'єктивність матричних методів обумовлена тим, що вони хоч і дають наочні результати оцінки, але відображають рівень конкурентоспроможності підприємства лише в чітко окреслених рамках галузі. Крім того, матричні моделі надто спрощені. Всі якісні методи оцінки – моделі структурного аналізу, стратегічного аналізу, а також матричні методи – досить універсальні, їх можна застосовувати для оцінки конкурентоспроможності об'єктів різних галузей народного господарства. Цим обумовлена їх широта застосування в теорії та практиці управління.

До кількісних методів оцінки конкурентоспроможності підприємства можна віднести суб'єктивні методи експертних оцінок. Об'єктивність їх пояснюється тим, що для розрахунку рівня конкурентоспроможності того чи іншого об'єкта використовується перелік різноманітних оціночних критеріїв, на основі яких за фактичними даними проводиться розрахунок одиничних, групових, інтегральних показників конкурентоспроможності [4].

Звичайно, об'єктивні методи більш трудомісткі і більш вимогливі до наявності певної інформації, проте їх можна вважати кращими для оцінки конкурентоспроможності підприємств зважаючи на точність отримуваних результатів. Проте експертні оцінки досить часто застосовуються в управлінській діяльності. Головна перевага методу експертних оцінок – в його універсальності: за допомогою експертної групи можна досить швидко і просто отримати оцінку стану того чи іншого підприємства. Крім того, експертні оцінки незамінні в тих випадках, коли деякі необхідні параметри неможливо оцінити кількісно.

Через велику кількість наявних методів, використовуваних для оцінки конкурентоспроможності підприємства, особлива обережність необхідна при виборі найбільш коректних і дієвих. Для того, щоб відобразити складність конкурентоспроможності підприємства, найбільш актуальним підходом є використання композитних індикаторів, що характеризують підприємство і дії, які визначають його прибутковість.

На підставі огляду літератури [1–3], виявлено мікро- і макроекономічні джерела конкурентоспроможності підприємства (табл. 1). Мікроекономічні фактори, які безпосередньо впливають на конкурентоспроможність підприємства включають в себе: ризикованість операцій фірми і досконалість стратегії, кількісні та якісні фактори виробництва, технологій та інновацій, а також фактори каталізатори суміжних галузей і кластерів.

Таблиця 1

Детермінанти, що використовуються в європейських емпіричних дослідженнях конкурентоспроможності підприємства

Детермінанти	Фактори, на основі яких ведеться оцінка і формуються висновки про конкурентоспроможність підприємства
Активи (ресурси)	Розмір підприємства, людські ресурси, технологія, довіра і надійність, соціальна відповідальність.
Процеси	Процеси стратегічного управління: компетентність і якість, корпоративна конкурентна стратегія, гнучкість і адаптованість, стратегії інтерналізації. Процес управління людськими ресурсами: проектування і виявлення талантів, відтік умів / посилення інтелектуального потенціалу підприємства, мобілізація робочої сили. Технологічні процеси: інновації, інформаційні та комунікаційні технології. Операційні процеси: виробництво, якість, дизайн. Маркетингові процеси: дослідження ринку, реклама, управління відносинами.
Продуктивність підприємства	Рентабельність, частка ринку, диференціація продукції, ефективність та прибутковість, ціни і витрати, обсяг доданої вартості, рівень задоволення клієнтів (обсяг реклаमाцій), розробка нової продукції та підготовка виробництва.
Підтримка суміжних галузей і кластерів	Пайова участь, кількість і якість контрагентів, стан розвитку кластеру, досвід менеджменту, між організаційні відносини.
Інституційна та державна політика	Обсяг промислових субсидій, якість регулювання, обмеження потоків капіталу, державні тендери та оподаткування, курс валюти, процентні ставки.

Макроекономічне середовище (грошово-кредитна і податково-бюджетна політика, верховенство закону і якість соціальних і політичних інститутів) встановлює загальні умови створення можливостей для більш високої конкурентоспроможності підприємства.

Огляд літературних джерел [2; 3] також показує, що підвищення продуктивності та інноваційності підприємства є центральними факторами його міжнародної конкурентоспроможності, якщо мова йде про країни з розвинутою економікою. Стійка позитивна репутація є важливою умовою досягнення підприємством ділового успіху, надає організації додаткової ринкової ваги,

сприяє залученню споживачів і партнерів; захищає позиції підприємства від товарів-замінників, прискорює процеси збуту, розширює можливості підприємства щодо кредитування. Навпаки, нестійка репутація викликає не тільки негативне ставлення на емоційному рівні, а й сприяє зменшенню замовлень і обсягу збуту, аж до повного припинення функціонування підприємства.

Оскільки конкурентоспроможність підприємства є складним поняттям, що визначається безліччю факторів, тому доцільно проводити оцінку її рівня за допомогою багатомірних або складових показників (індексів) конкурентоспроможності. Побудова складних показників, однак, може бути пов'язана з дилемою вибору відповідних змінних (окремі індикатори) і вагових параметрів, що представляють їх відносний пріоритет, а також вибору методу агрегації.

Подальші дослідження конкурентоспроможності окремих підприємств дозволять виявити конкурентні позиції відповідних об'єктів і відстежувати зміни їх продуктивності з плином часу. Така інформація може бути корисною в розробці та імplementації політики конкурентоспроможності на різних рівнях управління: мікро, мезо, макро.

Література:

1. Bosma N. Creative Destruction and Regional Productivity Growth: Evidence from the Dutch Manufacturing and Services Industries. / N. Bosma, E. Stam, V. Schutjens // *Small Business Economics*. – 2011. – 36(4). – P. 401–418.
2. Brunet F. Regulatory Quality and Competitiveness in Recent European Union Member States / F. Brunet // *L'Europe en Formation*. – 2012. – 364. – P. 59–90.
3. Gulati A.B.S. Exchange Rate Shocks and Firm Competitiveness in a Small, Export-Oriented Economy: The Case of Finland. / A.B.S. Gulati, J. Knif, J. Kolari // *Multinational Finance Journal* [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.mfsociety.org/modules/modDashboard/uploadFiles/journals/MJ-0~p1803n5joe1h9e3uilgb1inqfbv4.pdf
4. Методи оцінки рівня конкурентоспроможності підприємств [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/2513/1/%D0%9C%D0%B5%>

Наукове видання

Матеріали доповідей
Міжнародної науково-практичної конференції

**«СУЧАСНА ЕКОНОМІКА:
СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ
ПОДАЛЬШОГО СПІВРОБІТНИЦТВА
З КРАЇНАМИ ЄС»**

(м. Запоріжжя, 3 лютого 2017 р.)

Підписано до друку 14.02.2017. Формат 60x84/16.
Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman. Цифровий друк.
Умовно-друк. арк. 6,98. Тираж 100. Замовлення № 0217-368.
Віддруковано з готового оригінал-макета.

Видавничий дім «Гельветика»
E-mail: mailbox@helvetica.com.ua
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 4392 від 20.08.2012 р.